

Vind je netwerk opnieuw uit

Verandering realiseren vanuit de principes van het Waarderend
Onderzoek (Appreciative Inquiry)

Ben Verstreyden en Astrid De Bruycker – Dēmos vzw

1. Waarderend Onderzoek: de basis
2. Waarderend Onderzoek en de Lokale Netwerken
Vrijetijdsparticipatie: een case
3. Waarderend onderzoeken: doe het zelf

1. Waarderend Onderzoek: de basis

Waarderend onderzoek is een veranderingsperspectief

- Veeleer perspectief dan methodiek of aanpak
- Van focus op probleem (wat fout gaat, wat ontbreekt)...
 - ... naar focus op sterktes en realisaties, op wat energie geeft.
- wat al werkt, energie, aanwezig talent
- het positieve doel, de ambitie, de drive

Alles wat je aandacht geeft, groeit.

- Het belang van verhalen

Waarderend benaderen is niet gelijk aan positief benaderen

- Waarderend: werken met wat er is, dus ook het negatieve krijgt een plek
 - Waar is het gewenste wel al aanwezig? Hoe klein ook... Daar beginnen, daarop verderbouwen.

Achter elke klacht schuilt een wens.

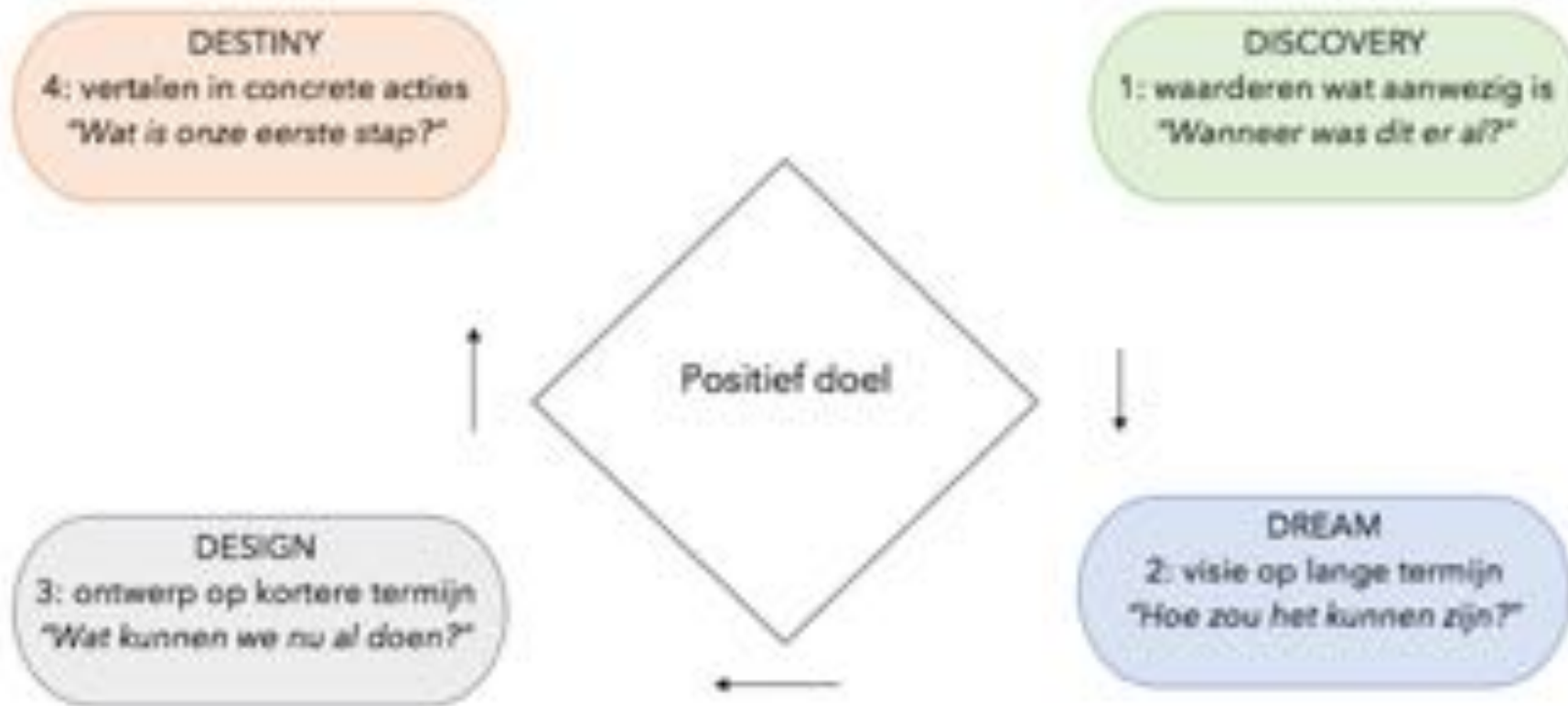
- “Hoe zou je willen dat het er wel uitziet? Waar wil je graag meer van? Wanneer was de laatste keer dat het probleem er niet was?”

Waarderend benaderen is niet gelijk aan positief benaderen

- Onderzoek:
 - het belang van de generatieve vraag: het proces maakt energie los, brengt ideeën voor vernieuwing voort, voor actie
 - het uitstellen van je oordeel, als onderzoeker én als deelnemer → het onderzoek wordt zelf een interventie
 - de verbeterplannen komen uit de groep zelf

Het positief doel + de 4D-cyclus

DISCOVERY

1: waarderen wat aanwezig is
"Wanneer was dit er al?"

- We delen onze beste ervaringen tot nu toe
- We gaan erover in gesprek
- We delen voorbeelden, vertellen succesverhalen
- Er ontstaat een gedeeld en gevoeld begrip van waar we echt toe in staat zijn
- Een boost voor het zelfvertrouwen

DREAM

2: visie op lange termijn

"Hoe zou het kunnen zijn?"

- Wat is de toekomst die we wensen?
- Hoe zouden we het echt graag willen?
- We delen toekomstdromen in elke mogelijke vorm

DESIGN

3: ontwerp op kortere termijn
"Wat kunnen we nu al doen?"

- Gebaseerd op onze droom, formuleren we een concreet toekomstbeeld
- Provocatieve propositie
- Binnen een welbepaalde termijn
- Spannend en haalbaar

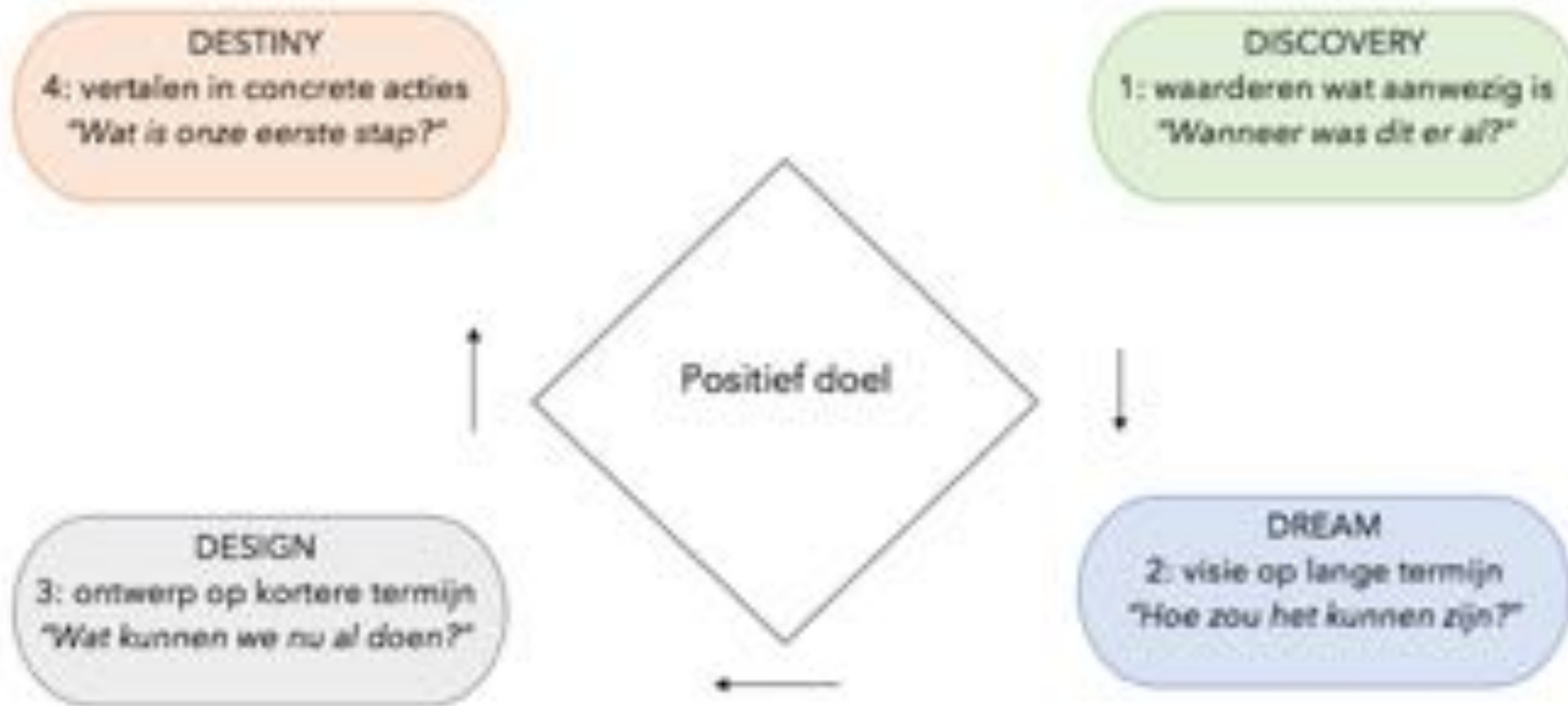
DESTINY

4: vertalen in concrete acties

"Wat is onze eerste stap?"

- Concrete acties en projecten
- Wie hebben we nodig?
- Wat is onze eerste stap?

Het positief doel + de 4D-cyclus

Waarderend Onderzoek: make it fit

- Toe te passen op elk niveau: individu, team, bedrijf of organisatie
- Waarderend Onderzoek is geen stappenplan: soms zonder cyclus, soms een selectie uit de 4 D's...
- Maar: iedereen die ertoe doet, moet in het bad, het hele 'systeem'

Bronnen

- Grondlegger: David Cooperrider
- Dēmos neemt deel aan het lerend netwerk 'appreciative inquiry' van Steunpunt Vakantieparticipatie onder begeleiding van Kessels & Smit
 - <http://www.iedereenverdientvakantie.be>
 - Artikel "Appreciative Inquiry: Veranderen met energie", Joeri Kabalt en Saksia Tjepkema, Kessels & Smit, The Learning Company, 2012

2. Waarderend Onderzoek en de Lokale Netwerken Vrijetijdsparticipatie: een case

Het Lokaal Netwerk Vrijetijdsparticipatie Mensen in Armoede van Mol

- Sterke start in 2012
- Eerste doel: ontwikkeling van een kortingssysteem
- Resultaat: de vrijetijdscheque
 - Niet stigmatiserend
 - Door 200 partners in de vrije tijd aanvaard als betaalmiddel
 - Intensief gebruikt door mensen in armoede
- Maar: de realisatie nam jaren in beslag.
 - Wat met andere dan de financiële drempel naar vrije tijd?
 - Voldoende engagement bij alle partners?

Het Lokaal Netwerk Vrijetijdsparticipatie Mensen in Armoede van Mol

Het Lokaal Netwerk Vrijetijdsparticipatie Mensen in Armoede van Mol

DISCOVERY

1: waarderen wat aanwezig is
"Wanneer was dit er al?"

Betaalbaar

- *Mensen in armoede gebruiken de vrijetijdscheque (VTC), vooral voor sport en cultuur*
- *Er zijn in Mol heel wat gratis toeristische activiteiten*
- *Bij de dienst Toerisme kunnen Mollenaren met een beperkt budget goedkopere vakanties boeken via het steunpunt Vakantieparticipatie*
- *De sns-pas laat kinderen uit Mol toe om goedkoop verschillende sporten uit te proberen*
- *De jeugdactiviteiten in Mol zijn meestal gratis of heel goedkoop*
- *Het archief en het museum zijn gratis of goedkoop toegankelijk*
- *Mensen in armoede kunnen geld terugkrijgen wanneer ze betalen met VTC*

DISCOVERY

1: waarderen wat aanwezig is
"Wanneer was dit er al?"

Bereikbaar

- *Laagdrempelige activiteiten in het cultuurcentrum (CC) zijn populair*
- *De bib is goed bereikbaar*
- *De dienst Toerisme is vlot bereikbaar*
- *Bij evenementen voorziet men een voorbehouden plaats voor mensen in een rolstoel*

DISCOVERY

1: waarderen wat aanwezig is
"Wanneer was dit er al?"

Begrijpbaar

- *De dienst toerisme communiceert laagdrempelig: meertalig, met iconen, met foto's*
- *De grabbelpas wordt gepromoot op een heel begrijpbare manier*
- *De medewerkers in het jeugdwerk gaan vlot om met anderstalige kinderen*
- *Mensen in armoede die niet goed overweg kunnen met ict kunnen computerlessen volgen*
- *Jeugdbewegingen maken hun aanbod via scholen bekend bij een brede groep jongeren*
- *De bib organiseert rondleidingen voor anderstaligen*

DISCOVERY

1: waarderen wat aanwezig is
"Wanneer was dit er al?"

Beschikbaar

- *De bib heeft een ruim, gratis, laagdrempelig aanbod*
- *De bib is meestal open*
- *De dienst Toerisme is meestal open*
- *Het museum en archief hebben veel ruimte*
- *De sportdienst werkt samen met Dienst Samenlevingsopbouw voor de inschrijvingen voor sportactiviteiten*
- *De sportdienst werkt goed samen met 8 gemeenten*
- *De sportdienst kon vanuit een kamp voor de doelgroep toeleiden naar twee sportclubs*
- *Het cultuurreglement stimuleert acties voor kansengroepen (extra punten)*

DISCOVERY

1: waarderen wat aanwezig is
"Wanneer was dit er al?"

Bruikbaar

- *Door al eens een Turkse schrijver naar de bib te halen, bereikt de bib ook Turkse Mollenaren*
- *De computer in de bib wordt druk gebruikt*
- *Door betaalbare koffie te voorzien, is een bezoek aan de bib extra aangenaam*
- *Rechtstreekse contacten die goed verlopen (vb. bij bezoek aan de bib) zorgen voor mond aan mond reclame.*
- *Mol for kids*
- *Groepsbezoeken aan de bibliotheek zorgen voor bijkomende leden*

DREAM

2: visie op lange termijn
"Hoe zou het kunnen zijn?"

- *De VTC is te koop op plaatsen waar iedereen komt*
- *Er is (openbaar) vervoer naar huis na een avond in het cultuurcentrum*
- *Ouders in armoede leren de monitoren van jeugdactiviteiten op voorhand kennen en hebben vertrouwen*
- *Mol brengt het aanbod naar de mensen, bijvoorbeeld door aanbod van sport en jeugdwerk op school te organiseren*
- *Het vrijetijdsaanbod in Mol wordt mee vormgegeven door mensen uit kansengroepen*
- ...

DESIGN

3: ontwerp op kortere termijn
"Wat kunnen we nu al doen?"

- *VTC is te koop bij alle gemeentediensten met een balie*
- *Het openbaar vervoer is uitgebreid in functie van vrije tijd, ook 's avonds*
- *We weten waarom mensen niet participeren aan cultuur, sport...*
- *Er is een betere samenwerking tussen verschillende diensten*
- *Elke dienst werkt in minstens 1 activiteit outreachend*
- ...

DESTINY

4: vertalen in concrete acties

"Wat is onze eerste stap?"

- *Audiovisueel materiaal in de bib kan betaald worden met de Vrijetijdscheque*
- *Maatschappelijk werkers informeren cliënten over het vrijetijdsaanbod en zorgen dat (financiële) rechten worden toegekend*
- *Inwoners beschikken over de juiste informatie over openbaar vervoer*
- *Clubs en verenigingen hebben een aanspreekpunt voor kwetsbare personen*
- *Kansengroepen evalueren de huidige loketwerking*
- *De Molse vrijetijdsdiensten organiseren een vrijetijdsmarkt*
- ...

Resultaat?

- Een goed gevuld, maar haalbaar actieplan voor drie jaar
- Een consensus over een nieuwe werkwijze
- Een kersvers trekker van het netwerk
- Een hoop partners met een hernieuwd engagement voor de vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede

“Wat jaren geleden gestart is als een moeilijk proces, met veel weerstand tegen de ontwikkeling van de vrijetijdscheque, is nu een traject van partners met de neuzen in dezelfde richting.”

(Petra, coördinator van de armoedevereniging)

3. Waarderend onderzoeken: doe het zelf!

A photograph of children playing on a large, colorful net structure. The net is made of orange and red mesh and is decorated with large, colorful circular patterns in yellow, green, blue, and pink. Several children are visible, some standing on the net and others hanging from it. The background is a bright, sunny outdoor setting.

Dankjewel!

Ben Verstreyden en Astrid De Bruycker – Dēmos

lokalenetwerken@demos.be

